

Firma Bafra Maschinen Ges. M. B. H. se sídlem v Emmenthaler Strasse 132 - 150 v Reinickendorfu Ost (severní část Berlína) byla prostřednictvím firmy Francotyp G. m. b. H. v Berlíně nově založené firmy zajišťující projekci a výrobu výplatních otisků, aby se stala jedním z dodavatelů této technické novinky na počátku 20. století při vyplácení poštovních zásilek do Československa. Druhou firmou byla firma Anker-Werke z Bielefeldu. Pozornost československé poštovní správy a designovaného zájemce o zastupování fy. B. Jarolímek z Prahy si tyto firmy zasloužily po úspěšném provozu výplatních strojů s mnohonásobnou výplatní hodnotou při hyperinflaci v Německu, kdy starý poštovní systém včetně poštovních známek a dalších způsobů vyplácení naprosto selhal.

Firma FRANCOTYP G.m. b. H. byla střešním podnikem, kde figurovaly tři továrny - výrobci výplatních strojů :

1/ Uhrenfabrik L. Furtwängler Söhne AG, Furtwangen (vyrobil 32 strojů s proslulým App No. 1,)

2/ Bafra Maschinen Reinickendorf Ost (dříve M. Dübner Berlin),

3/ Anker-Werke Bielefeld.

Posledně dvě jmenované firmy vyhověly Říšskému ministerstvu pošt a vyvedly Německo z krize vyplácení zásilek při období inflace, která vrcholila v roce 1923. Bafra byla satrší německou mechanickou firmou a nazvaná byla účelově: **BAR (FRAnkierung ("volné, pohotově vyplácení" či "vyplácení bez zábran")**). Tento subjekt byl silným hráčem na trhu, jak finančně, tak technologicky, a též svými výrobními kapacitami. V té době existovaly další firmy, ale podstatně menší. Kdo jim mohl konkurovat byl snad ing. Erich Komusin a jeho žena Hildur s jejich firmou KOMUSINA (výrobce byla R. Gühl z Hamburku). Obě firmy - Anker Werke a Bafra Maschinen uspěly při výběru dodavatelů výplatních strojů na přelomu let 1925 a 1926 u československé poštovní správy a staly se tak pod jménem spojené firmy FRANCOTYP na dlouhou dobu monopolním a později dominantním dodavatelem výplatních strojů do Československa.

O firmě Anker jsem již psal. Ta dodávala výplatní stroje ANKER (typ A), které byly schopny tisknout a vyplácet hodnoty do 99,99 Kčs. Nejstarší stroje tohoto typu měly pořadové číslo počítadla uprostřed mezi denním a výplatním razítkem, později vyvinuly zlepšený model (1927) , ale v horní pozici otisku. Toto vylepšení bylo nutné pro pohodlnější usazení označení oprávněného uživatele mezi denní a výplatní razítko.

Firma **BAFRA** byla ještě o něco pružnější než Anker. Dlouhou dobu dodávala na československý trh několik strojů a od každého stroje i několik modelů. Pružně reagovala i na požadavek čs. poštovní správy vytvořit výplatní stroj na vyplácení novinových zásilek, který bohužel neprošel schvalovacím systémem. Hodnota stroje typu B ziskla hodnoty až do výše Kčs 9,99. Pořadová čísla byla zprvu uprostřed nápadně velká, ale později se zmenšila a přesunula do horní části otisku, a to ze stejného důvodu jako u strojů Anker. Od 10. 12. 1929 vyslyšela požadavek československé strany a začala dodávat nový a zdokonalený stroj typu B. Změny byly mechanické (jednodušší nastavení data, lepší odhazování vyplacených zásilek atd. Pořadová čísla byla malá a nahoře.

Otisky strojů A a B jsou snadno odlišitelné (základní parametr - vzdálenost os vedných středy denních a výplatních razítek se na první pohled lišily.

Bafra začala však vyrábět typ C. Ministerstvo pošt a telegrafů je povolilo 14. 2. 1929 so československého poštovního provozu. Tyto stroje se poháněly ručně (lůikou) Povolení bylo na zkoušku. Vydrželo do 19. 6. 1929, kdy minisretstvo tyto stroje zalázalo s tím, že vydaná povolení platila. Typ C se vyznačoval stroj až čtyřmístnou výplatní hodnotou, pořadová čísla byla malá. typ C se nelišil ničím od otisků typu B (novějšího typu). Sběratelsky jsou těžko odlišitelné, což ovšem nehraje velkou roli při sbírání, které není vysoce studijní. Naštěstí z počátečních dvaceti let jejich použití v československu zůstalo dost archivních údajů a Jonášova identifikace k odlišení mezi typy B a C.,

O firmě BAFRA moc toho kromě uvedených údajů shora nevíme. Zasloužila se o stroje, které byly modrní, výkonné a odlávaly morálnímu i fyzickému opotřebení mnoho desítek let. BAFRA existovala i v dalších letech a zachovala si výrobní a manažerskou samostatnost. V roce 1972 definitivně splynula s firmou Francotyp, se kterou do té doby byla pod svým jménem spojena výrobně. Firma Francotyp též nevydržela tlak a pod jménem Francotyp - Postalia (FP) se sídly v Offenbachu a Berlíně vytvořila silnou firmu v roce 1983. Existuje do dneška a svůj tradiční trh Českou republiku a mnoho dalších zemí na světě neopustila, úspěšně konkuruje a dokonce dodává do české republiky a dalších zemí i digitální výplatní stroje třetí generace. V archivu jsem nedávno našel i údaje, že stroje této firmy se vyřazují ještě o mnoho let později a snad i v těchto dnech (např. výplatní stroj Bafra E 371 uživatele Obersuhl z Berlína vyrobený v roce 1955 se vyřadil až v roce 1987, v aukci se vydražil za 99 Euro).

Firma BAFRA se významně zapsala do československé a české historie výplatního otisku . V dávném sídle firmy v Emmenthaler Strasse v Reinickendorfu ještě v 80. letech firma Francotyp - Postalia sídlila a zcela určitě sídlí nadále.

Tato slova doplňuji desítkou koláží se vztahem k firmě BAFRA.

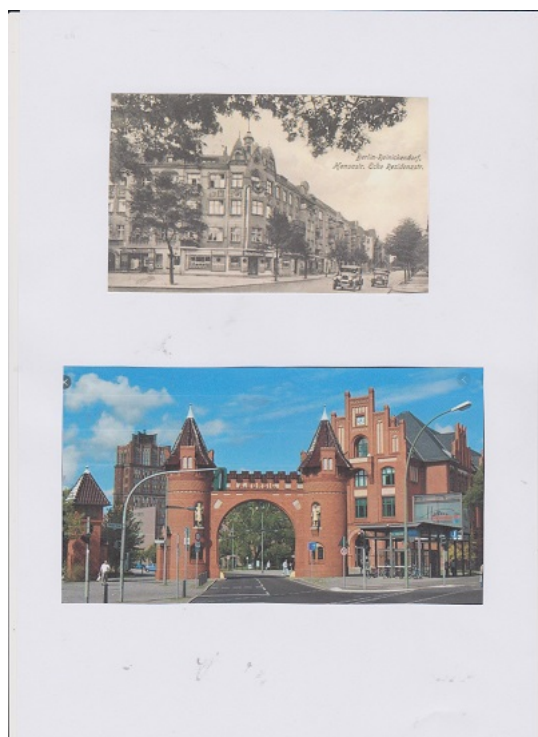
Koláž 1

Mapka lokace čtvrti Reinickendorf v Berlíně, znak a silniční cedule

Pohlednice ze začátku 20. století zachycující Hansastrasse s rohem Residenzstrasse. Sídlo firmy Bafra Emmenthaler Strasse je spojnici mezi Residenzstrasse a Arosenstrasse

Druhý snímek: Historická brána v Reinickendorfu.

Třetí obrázek: ukázka zástavby v Emmenthaler Strasse, kde bylo sídlo firmy Bafra. Někde v této ulici v dílnách BAFRA (dříve M. Dübner) se zrodily v roce 1920 - 1923 první výplatní stroje Bafra (typ B)

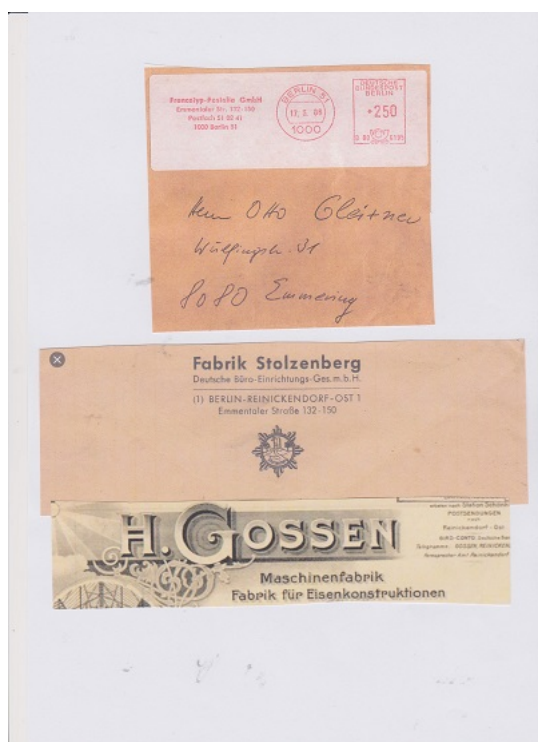
Označení výrobků firmy BAFRA (nebyly to jen výplatní stroje ve 20. letech minulého století - dolní označení), ale i další mechanické výrobky např. kávomlýnky (označení nahoře) v 30. letech

Pátá koláž: Přítel Otto Gleixner, ředitel a kutrátor Filatelistické knihovny v Mnichově mi svého času poslal dopis s otiskem firmy Francotyp - Postalia GmbH s identickou adresou dřívější firmy BAFRA, teprve nyní jsem si obálku prohlédl a uplatňuji ji poprvé v tomto článku. Psal se rok 1988

Další strojírenská firma Fabrik Stolzenberg měla své sídlo též ve stejném objektu, kde sídlila BAFRA. Nátisk detailů o firmě Fabrik Stolzenberg z reverzu obálky

Čtvrť Reinickendorf hostila i další strojírenské a mechanické firmy - např. fu. H. Gossen, určitě je tam řada strojírenských firem do dneška - ukázka hlavičky jejich firemního papíru.

Šestá koláž: Výplatní otisk z výplatního stroje vyrobeného firmou BAFRA v Reinickendorfu. Jeden z prvních výplatních otisků Německa používaného Říšským ministerstvem financů z počátku 20. let.

Na dvou dalších obrázcích výplatní tsroje vyrobené firmou BAFRA - na prvním je proslulý model B 1, druhý je z pozdějších let. Oba tsroje poháněné typickou klikou.

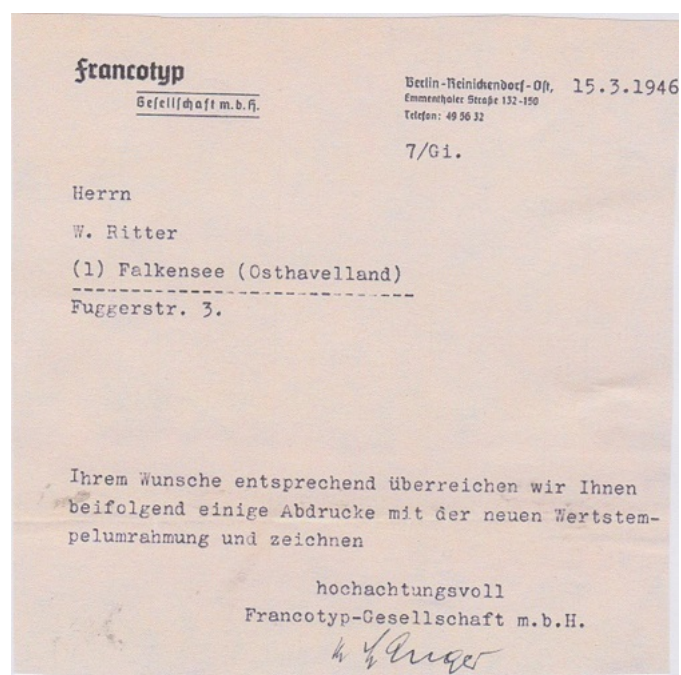

Sedmý obrázek: Zvětšený stroj BAFRA, model B 1 v druhé části listu další model Bafra (s klikou) pod heslem: "Poštovní úřad doma, zprovozněn ve všech kulturních státech světa".

Stroj a heslo obklopeny výplatními razítky 23 srátů světa včetně Československa (vzor 1. republiky).

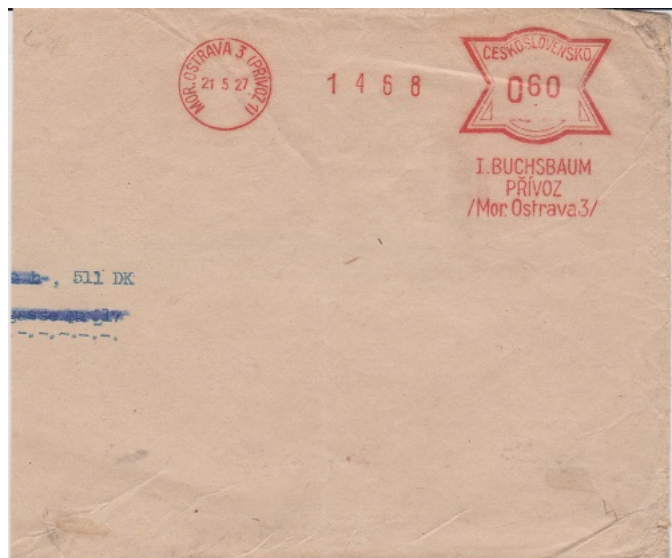
Devátý obrázek: Kopie vzácného dopisu firmy Francotyp Gesellschaft mbH, kteý byl napsán ve zmiňované adrese (datován 15. 3. 1946).

Desátý obrázek: Kávomlýnek vyroben firmou Bafra Maschinen G. m b. H. v Reinickendorfu, vzácný aukční kus z 30. let.

A na závěr: Cenný otisk výplatního stroje BAFRA, typ B , trojmístná výplatní hodnota, velké číslice počítadla uprostřed. První výplatní stroj Bafry u nás. Od fy. B. Jarolímek si jej koupila firma J. Buchsbaum, nakladatelství v Moravské Ostravě (Přívóz). Stroj byl provozován na základě povolení MPT Věstník 58 ze dne 18. 11. 1926 od 22. 11. 1926 do 3. 8. 1928. zobrazený otisk s datem 21. 5. 1927. tento otisk patří mezi klemoty začátků vyplácení výplatním otiskem v Československu.

Firma Bafra Maschinen-Gesellschaft m. b. H. byla v čilém korespondečním styku s firmou B.

Jarolímek, svým generálním zástupcem pro Československo. Bafra používala svůj výtvar - výplatní stroj Francotyp, typu B nebo C. Dopis odešel z další zjištěné adresy - Wilkestrasse 25 v Berlíně - Reinickendorfu-Ost. Otisk datován 13. 5. 1931.

Zajímavý předváděcí výplatní otisk firmy Bafra. Registruje údaje pro perspektivního zákazníka výplatního stroje A 9000. Zajímavé je i datum - slovní zkratka pro listopad (NOV) a vročení (poslední dvě číslice) roku 1963. Návrh dotisku s dohlédací poštou Gütersloh 1.

